

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXVII Nr. 25

KETVIRTADIENIS, GRUODŽIO (DEC.) 24, 1987

KAINA 25 c.

KASDIEN

Nelengva bus, bet . . .
Ar ne jos pačios kaltos!
Kai neberekalingi balsai
Apie velionį merą

Imperialistinių šalių reakcinėms jėgoms nelengva užleisti vietą sveikam protui, bet atrodo, anksčiau ar vėliau — turės užleisti, tai parodė prez. Reagano ir sekr. Gorbačiovo susitikimas Washingtone. Nors susitikimas nuvertė kalną, bet pademonstravo, kaip niekad anksčiau, kad žmonija trokšta taikos be branduolinių bombų, ir be derybų iš jėgos pozicijų.

Nelengva militarinius-pramoniškus kompleksus paimti už pakarpus, nelengva bus ir po šio susitikimo sumažinti branduolinio karo grėsmės, bet jeigu žmonijos sveikas protas privertė pabandyti žengti šia kryptimi, privers ir nuo Žemės kamuolio nušluoti mirtį nesąnčius pekliškuosius ginklus.

Zinoma, tai priklausys nuo taikos šalininkų aktyvios kovos už taiką pasaulyje, už tautų sambūvį, nežiūrint kokių jos bebūtų socialinių sistemų.

Didžiosios korporacijos aliarmuoja, kad valstybės biudžeto defecitas smaugia krašto ekonomiką. Bet kas dėl defecito kaltas, ar ne jos pačios?

AFL-CIO profsąjungų apskaičiavimu, 1960-aisiais metais korporacijų mokesčiai sudarė visų surinktųjų mokesčių 25 procentus, o 1985 metais besudarė 8,5 procento, šiemet dar mažiau. 1984-aisiais metais mažiausia 90,000 korporacijų iš viso nemokėjo mokesčių ir prižadėjusios kapitalus investuoti jų neinvestavo.

Komunistų partijos ekonomistas Victor Perlo apskaičiuoja, jeigu korporacijoms nebūtų buvę sumažinti mokesčiai ir jos tuos mokesčius tebemokėtų, kokius mokėjo pirmą negu prez. Reaganas atėjimo į Baltuosius rūmus, valstybės biudžetė dėl defecito nebūtų bėdų.

Narkomanija Amerikoje nėra eilinė problema. Narkotikais užsikrėtę ne tik tūkstančiai ir tūkstančiai jaunimo, bet ir jų daugelio tėvai. Didžiųjų miestų gatvių užkampiuose biznis narkotikais milijoninis.

Išvakarėse kongresinių rinkimų prezidentas narkomanijai paskelbė karą. Kongresas kovai su šia negerove, pritariant prezidentui, paskyrė net \$3,9 bilijono. Bet štai! Po rinkimų, ir neprąėjus nė šimtui dienų pasirašius įstatymą kovai su narkomanija, prezidentas patiekė biudžeto sąmatas.

Ir ką pamatėm? Iš programos kovai su narkomanija atkirpo beveik bilijoną dolerių. Vadinasi, kai buvo reikalingi balsai, skeibė karą prieš narkomaniją, o kai balsai neberekalingi, ta "karą" gesina.

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ, LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

LAIKRAŠCIO SKAITYTOJAMS, BICIULIAMS IR BENDRADARBIAMS
AMERIKOJE IR T. LIETUVOJE LINKIME LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ,
KAD JIE BŪTŲ TAIKOS, TAUTŲ DRAUGYSTĖS METAI, NEŠANTYS
PASAULIUI SUGYVENIMĄ, PAŽANGĄ IR DEMOKRATIJĄ.

VISIEMS LINKIME DAUG SAULĖTŲ DIENŲ, SVEIKATOS
IR GERIAUSIOS NUOTAIKOS PER VISUS METUS.

"VILNIS"

SU NAUJAIS 1988 METAIS

Ko žmonės vieni kitiems linkėdavo ir linki, pasitikdami Naujuosius metus? Taikos, sveikatos, geros kloties gyvenime, kad išsipildytų svajonės ir siekiai. Tai nuolat, metai iš metų pasikartojantys linkėjimai. Tačiau ar tai ne svarbiausia? Ar ne jais nusakoma tai, ką vadiname Laimė?

Naujametiniai linkėjimai paprastai neužima daug vietos. Tačiau pasinaudoju proga ir per laikraščius — „Vilni“ ir „Laisvę“ noriu padėkoti kiekvienam ir visiems užsienio kraštuose gyvenantiems tautiečiams, kurie sąžiningai gyveno supratimu, kad tiek mūsų, tiek visos žmonijos ateitis priklauso nuo to, kiek, kaip ir ką padarysime žmonių, tautų ir valstybių geravystei stiprinti, jų tarpusavio bendravimui plėsti. Patys gražiausi žodžiai, deja, žodžiais ir pasilieka, o gyvenimas ir reiškiniai dėl to nesikeičia. Aktyvi veikla, nerimas dėl užsibrežtų tikslų įgyvendinimo — štai tie dalykai, kuriais mums reikia pasikliauti. Nuo jų daug priklauso, kaip pildysis mūsų geranoriški naujametiniai linkėjimai.

Chicagos miesto istorija velionies mero Harold Washingtono nepamirš, joje buvusiam merui, bus skirta žymi vieta, ne tik kaip pirmajam afroamerikiečiui miesto merui, bet ir kaip miesto visų žmonių merui.

Gimęs ir augęs paskendusiam skurde afroamerikiečių gete, spręsdamas miesto gyvenimo problemas Harold Washingtonas visuomet turėjo mintį ir miesto neturtingųjų žmonių interesus. Nenuostabu, kad pradžioje jis turėjo daug nemalonių miesto tarnyboje su demokratų partijos politinės mašinos kietakakčiais, bet gamtos apdovanotas politiko talentu, jiems uždarė burnas.

Labai galimas daiktas, jeigu mirtis jam nebūtų atėmusi gyvybės, kai juokavo, kad meru jis būsiąs 20 metų, būtų ir buvęs vis perrenkamas. Tai pripažįsta ir jo politiniai priešai.

S. J. Jokubka

„Tėviškės“ draugija šitaip nusi-teikusi pragyventi dar vienerius, tai yra jau 1988 metus. Džiugu, kad vis platesni išeivijos lietuvių sluoksniai išmoko „Tėviškės“ veiklą vertinti, gerbti ją ir branginti, išmoko į jos gerą valią atsiliepti gera valia. Dėl to išsiplėtė ir bendras veiklos baras, gerokai padaugėjo nuveiktų darbų, ir tai, kaip žmonės sako, į mūsų visų sveikatą.

Kad tai neatrodytų perdėtu vertinimu, prisiminkim kai kurias išeivijos lietuvių viešnages ar jų renginius Tarybų Lietuvoje. Pirmiausia džiaugiamės, kad ir šiemet „Tėviškės“ svečiais turėjome būrelį pažangiečių — K. Karosienę, N. Ventiene, J. Maraziene, S. Masytę iš Jungtinių Amerikos Valstijų; J. Urbanavičių iš Kanados, S. Ilevstrą ir Mariją Kazukauskus iš Argentinos. Beje, lapkričio 13 d. parūnėjome L. Prūseikos gimimo 100-ąsias metines.

Savo kūrybos parodas Vilniaus salėse suruošė išeivijos dailininkai V. K. Jonynas, J. Račkus, J. Raskobas, A. Krivickas. Respublikoje koncertavo D. Stankaitytė, D. Sakaitė ir A. Grigas iš JAV, V. Mozūraitytė ir R. Lampsaitytė iš Vokietijos Federacinės Respublikos. Viešėjo pas mus mokslininkai, literatai, žurnalistai, „Santaros—Sviesos“ atstovai L. Mockūnas, M. Drunga, J. Pivoriūnas, E. Kaminskas ir kiti. Buvo atvykusi Amerikos lietuvių tinklininkų grupė, vadovaujama sporto entuziasto Z. Žiupsnio, žaidė draugiškas rungtynes su Lietuvos komandomis.

Tai toli gražu nepilnas mūsų svečių viešnagių vaizdas. Įvyko lyg ir atsakomieji draugijos atstovų vizitai. Jungtinėse Amerikos Valstijose viešėjo literatai V. Kubilius, J. Vaičiūnaitė, istorikė A. Lukšaitė, Australijoje — dainininkas V. Kernagis, Švedijoje — mokslininkai S. Jegelevičius, S. Zukas ir V. Merkys.

Brazilijos lietuviai ruošiasi priimti grupę Tarybų Lietuvos menininkų.

Toks vardinimas tampa panašus į ataskaitą. Tačiau prūmkime, ji kaip liudijimą, jog ne žodžiais, o

darbais gerokai pažengėme į priekį kultūrinių ryšių srityje. Galėtume apie juos čia kalbėti dar daugeliu aspektu, išvardydami daug nepaminėto, tačiau šikart labiau rūpi įsižiūrėti į 1988-uosius ir susimąstyti: kokie jie mums bus. Sakydamas „mums“ galvoje turiu ne tik Lietuvą, bet ir jos dalelę — išeiviją. Matyt, dabar pats laikas bendrai aptarti mūsų planus ateičiai ir pasistengti užimti aukštesnę kultūrinio darbo pakopą. Šis darbas pradėtas sėkmingai, reikia jį tęsti — laiko dar yra.

Laišką „Vilniai“ ir „Laisvei“ pasiunčiau TSKP CK Generalinio Sekretoriaus M. Gorbačiovo vizito į JAV išvakarėse. Nesinorėjo užbėgti įvykiams už akių, tačiau tikiu, kad po jo susitikimo su Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentu R. Reaganu, žmonija atsikvėps lengviau. Vaizdžiai kalbant, okeanas, skiriantis dvi galingiausias pasaulyje šalis, susiaurės, atsiras perspektyvų įvairaus pobūdžio žmonių, tautų ir valstybių ryšiams, jų tarpusavio santykiams plėsti. Net nusistebėjimo bus daugiau, kad tokį ilgą laiką pragyvenome slogioje TSRS—JAV santykių atmosferoje, kad tiek nedaug tepadaryta, apsaugojant žmonių nuo daugelio jos tykančių pavojų.

Gerbiameji tautiečiai iš JAV, iš kitų kraštų! Šie naujametiniai mūsų linkėjimai turi daugiau vilčių išsipildyti — atsirado didesnės galimybės bendrai veiklai. Mūsų pareiga pasinaudoti jomis kuo geriau.

Linkiu Jums laimės ir tos veiklos, kuri ją atneša ir saugo.

„Tėviškės“ draugijos pirmininkas
V. Sakalauskas

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659 780)

“Vadavimo” biznis išsigelbėjo nuo kracho

Kitais metais sukaks 1,000 metų, kaip Kievo princas Vladimiras buvo pakrikštytas ir carų Rusijoje prasidėjo krikščionybės įvedimas. Sios sukakties minėjimas Tarybų Sąjungoje būsią toks pompastiškas, iš užsienio privažiuosią tiek svečių, kad netgi Romos katalikų Lietuvoje pritrūksią vietų. Kaip praneša JAV Nacionalės bažnyčių tarybos darbuotojas Dr. Bruce Rigton, vien iš Amerikos nuvyksią daugiau kaip 1,500 žmonių ir neeilinių, bet įvairių konfesijų tituluotų dvasininkų. O ką jau bekalbėti apie eilinius, ypač stačiatikius bei provoslavus emigrantus ukrainus, baltarusius ir pačius rusus! Iš kitų kraštų, kaip iš Kanados, Vakarų Europos irgi vyks tūkstančiai. Nejuokai, būkštaujama — kur juos reikės sutalpinti.

Siemet sukako 600 metų kaip Lietuva priėmė krikščionybę. Ten irgi visoje respublikoje vyko didesni bei mažesni parapijiniai ir dieceziniai minėjimai, religinės eisenos, bet iš užsienio nebuvo prigužėję tiek svečių, kad viešbučiuose būtų trūkė vietų. Žinoma, Lietuva nedidelė šalis milžiniškoje Tarybų Sąjungoje Romos katalikų bažnyčios pasekėjų tik mažytė salalė. Tačiau Lietuva turi nemažą katalikišką emigraciją, ypač čia Jungtinėse Valstijose. Lietuviai katalikai čia leidžia laikraščius, turi nemažą parapijų, bažnytinių organizacijų ir organizacijėlių, bet ar buvo pasiuntę delegaciją į Lietuvos krikšto minėjimą Lietuvos juos atstovauti, neteko girdėti, o kad gausiai vyko į Romą poteriauti Vatikano bažnyčiose, savo spaudoje dar iki dabar tebesigiria ir teberašo.

Kodėl taip? Nejaugi Lietuvos katalikiškajai emigracijai Lietuvos krikšto minėjimas Lietuvoje buvo menkniekis, ar brangiai lėšuojantis jame dalyvauti? Juk į Lietuvą nuvykti ne kiek brangiau būtų kainavę kaip į Romą, ir būtų padėkoję tam pačiam dievui už Lietuvos krikštą kaip dėkojo Romoje. Be to, būtų aplankę savo gimtąjį kraštą, susitikę su giminėmis, pažįstamais, būtų pamatę kaip jie ten gyvena socialistinės santvarkos sąlygomis, būtų grįžę daug lietuviškesni negu grįžo iš Romos.

Jeigu emigracijos katalikiškoji spauda, parapijų klebonai, bažnytinės organizacijos būtų varę tokią propagandą vykti į Lietuvą, kaip varė vykti į Romą, ten būtų tiek prigužėję lietuviško svieto iš Jungtinių Valstijų, Kanados, Lotynų Amerikos ir iš kitur, svečiams tikrai ir Lietuvoje būtų trūkė vietų viešbučiuose. Bet nereik tų baikų! Katalikiškoji emigracijos spauda, priešakyje su “Draugu, ir užkietėjusieji klerikalai per metų metus tikintiesiems emigrantams į galvas pumpavo ir tebe pumpuoja, kad Lietuvoje nėra religinės laisvės. Na, ir kaip save, demaskuoti? Tikintieji nuvykę į krikšto minėjimą būtų praregėję, jog jiems per metų metus buvo meluota. Ir kur tada dėti akis a la “Draugo” pastogės žmonėms! Dar blogiau, tokiu atveju “vadavimo” bizniui krachas, daug didesnis negu New Yorke įvykęs akcijų biržoje . . .

LIŪDNA DIAGNOZĖ

„Dirvos“ savitraštis neseniai taip pasiskundė savo skaitytojams: „Bolševikai labiausiai bijo politinės veiklos. Jie dėl to šėlsta, nervinasi ir visokiais būdais šmeižia mūsų politinį aktyvumą“. Laikraštis rašo apie tai, kaip apie savaimę suprantamą dalyką, nei šiuo, nei kitais panašiais atvejais nepateikdamas jokių įrodymų. Pasišikinkime, kaip yra iš tikrųjų.

Kiekvienai veiklai būtinas atitinkamas mąstymas. Ar pasižymi politiniu mąstymu išeivijos veiksniai? Imkime svarbiausią tokios veiklos vienetą — VLIK-ą. Pokario metai: terorizmo Lietuvoje bei „šaltojo karo“ idėjų eskalavimas. 1970 metai: tuometinis VLIK-o pirmininkas Valiūnas vyksta į Europą padėti teroristams Brazilskams. To paties Valiūno atsisaukimas išeivijos laikraščiuose — „Gelbėkite lietuvius! Potekstėje „aukokite dolerius!“ Kam? Politinei veiklai, ar politikieriškai kampanijai, kuri žluogo netrukus? Apie šią gėdingą istoriją VLIK-o ir kiti veikėjai dabar bevėlija tylėti... Dar

pavyzdys. Aštuntojo dešimtmečio pradžioje — tarptautinio politinio klimato atšilimas, 1975 metais Helsinkyje pasirašomas istorinės svarbos dokumentas — taikaus bendradarbiavimo Europoje ir pasaulyje pagrindas. Išeivijos dešiniojoje spaudoje — senos nuotikos. „Tai mūsų išdavystė!“ — šaukė veiksniai. Bet pernai Vienoje, Helsinkio susitarimo peržiūros konferencijoje žiūrėdamas į uždarytas Hofburgo rūmų duris, VLIK-o pirmininkas K. Bobelis jau kitaip kalbėjo emigracinio laikraščio korespondentui: esą gal ir neblogai būtų įsitarpavus į panašias konferencijas — bent galiniuose suoluose, nors „stebėtoju“...

Nenuklystume nuo tiesos, pavadinę tokią politiką bėgimu pasakui traukinį. Panašūs dalykai negali sukelti bolševikams nei šėlsmo, nei nervinimosi, kaip teigia „Dirva“. Tiktai šypseną. Veikiai yra atvirakčiai: to šėlsmo ir nervų karo — per akis pačių veiksnų stovykloje. Ypač dažnos nerimo gaidos pasigirdo politikų kalbose

Tikras kelias — vienas

Dvylika metų praėjo, kai 1975 metų rugpjūčio 1-ąją Helsinkyje 33 Europos šalys kartu su Jungtinėmis Valstijomis bei Kanada pasirašė Saugumo ir bendradarbiavimo Europoje pasitarimo Baigiamąjį aktą, juridiškai įtvirtinusį taikaus sambūvio principus. Šis valstybių ir vyriausybės vadovų susitikimas turėjo didelės reikšmės ne tik šio regiono, bet ir viso pasaulio politiniam klimatui. Tarptautinė tvarka, pagrįsta ne karine jėga ar balansavimu ant karo ribos, o gera kaimynyste bei ekonominiu bendradarbiavimu, mokslo ir technikos laimėjimų bei kultūrinių vertybių keitimusi — šis socializmo idealas nustojo buvęs fantastika ir įgijo labai realius, apčiuopiamus bruožus.

Prisiminkime — agresyviausios imperializmo jėgos jau nuo pat pirmųjų dienų stengėsi apjuodinti ir sumenkinti Helsinkio pasitarimo rezultatus. Prieš pat priimant Baigiamąjį aktą, „Amerikos balsas“ visomis kalbomis — tarp jų ir lietuviškai — tvirtino esą bet koks susitarimas „neturės juridinės galios“. „Baigiamasis aktas — tai savęs mulkinimas“, — jau kitą dieną po akto pasirašymo tvirtino anglų BBC. Analogiškai elgėsi ir „Vokiečių banga“, ir Kanados radijas, „šaltojo karo“ dvylikės „Laisvė“ bei „Laisvoji Europa“. Praėjęs laikas įrodė, jog nebuvo vienadienė akcija — ji trunka ligi šiol...

Helsinkio pasitarimo rezultatai, juridiškai patvirtinę pokario Europos politines realijas, ne juokais išgąsdino lietuvių reakcingąją išeiviją. Tai suprantama: „vaduotojams“ tapo aišku, jog jų pastangos restauruoti kapitalistinę santvarką Lietuvoje tiesiogiai prieštarauja Helsinkio procesui. Patyrę pirmąjį pralaimėjimą, „Šaltojo karo“ specialistai pasitelkė pagalbą „kovos dėl žmogaus teisių socialistinėse šalyse“ lozungą ir ėmėsi mokyti bei teisti kitus, o vadinant daiktus tikrais vardais — rengti grubias ideologines diversijas. Tai ypač išryškėjo po dvejų metų, Helsinkio pasitarimo dalyviams susirinkus Belgrade. Įvairiausiems „Maskvos kaltinimams“ bei demaskavimams buvo panaudoti susitikimai Madride,

ir spaudos puslapiuose, prasidėjus esminiams persitvarkymams Tarybų Sąjungoje. Viena detalė: jeigu plačioji Amerikos visuomenė vis geriau supranta tų permainingų reikšmę tarptautiniams santykiams, tai išeivijos dešinieji žiūri į tas permainas su neslepama baime, įtūžiu. Ta pati „Dirva“ užsimoja prieš Amerikos spaudą: „Deja, Amerikoje dar ilgesnį laiką pasisekimą turės politikai ir žurnalistai, kurie masams aiškina, kad rusai iš esmės yra labai mieli ir širdingi žmonės, tik reikia juos suprasti...“ O kodėl taip daryti nederėtų? Laikraštis toliau paaiškina: „Didžiausias pavojus Vakarams grėstų tada, jei Gorbačioviui pasisektų praturtinti Rusiją...“ Veiksniai ir jų politinė vadovybė nuo seno mėgsta pašnekėti visų vardu — pavyzdžiui, lietuvių ar Vakarų gyventojų. Šiuo atveju irgi norėtume patikslinti: permainos Tarybų Sąjungoje iš tikrųjų kam yra perspėjimas. Bet ne Vakarams apskritai, o mūsų „vaduotojų“ tipo politikieriams, jų kariniams siekiams.

Kaip sergantis vengia kalbėti apie ligą, taip ir išeivijos politikieriai nenori pastebėti savo negalavimo. O diagnozė pasitvirtina vėl ir vėl: tai antitarybiškumas ir neišvengiami jo paūmėjimai, keičiantis tarptautiniam klimatui į gerąją pusę. J. Sakinis

Stokholme, Vienoje... Visur, kur tik buvo surengiami oficialūs Helsinkio pasitarimo dalyvių susitikimai, siekiantys suintensyvinti taikaus bendradarbiavimo procesus, tuojau pat čia „karo stovyklas“ įsirengdavo įvairiausio plauko „nuskriaustieji“ bei „buvusieji“, kurie kuo garsiausiai šaukdavo, jog nepatenkinti absoliučiai viskuo: ir pokario Europos sienomis, ir įtempimo mažinimu, ir taikaus sambūvio perspektyvomis. Tačiau „vakarykštės dienos“ politikieriai, nenorintys ir nesugebantys pasiūlyti ką nors nauja ar pozityvaus, jau seniai visiems mirtinai įkyrėjo. Ne šie balsai šiandien lemia Europos tautų rydinę. Tarybų Sąjunga nevengia jokių diskusijų žmogaus teisių klausimais, ji turi ką priešpastatyti kapitalistinės santvarkos idealams. Šiais viešumo ir persitvarkymo laikais ji siūlo oponentams Vakaruose atsisakyti tuščių propagandinių šūkių bei ramiai ir dalykiškai apsvaistyti visas iškilusias problemas. Ne taip seniai Maskvoje įvykusiame brifinge žurnalistams buvo priminta, jog tarybinė delegacija Vienoje atkakliai ragina derybų dalyvius sušaukti Maskvoje tarptautinę konferenciją žmogaus teisių klausimu, kurioje, be paminėtų problemų, būtų galima detaliai išnagrinėti humanitarinio bendradarbiavimo plėtojimo klausimus. Deja, mūsų partieriai jokio entuziazmo kažkodėl nerodo. O pakalbėti būtų apie ką — šiandien šio pobūdžio kontaktai vystosi labai netolygiai. Antai UNESCO duomenimis, tarybinė televizija transliuoja tris kartus daugiau Vakarų telegramų ir siužetų, negu tarybinių rodoma Vakaruose. Kasmet Lietuvos kino ekranuose galima pamatyti 50—60 Vakarų šalių kino filmų, na, o kiek tarybinių filmų demonstruojama Vakaruose — šių eilučių skaitytojams aiškinti nereikia. Vien 1974—1985 m. mūsų šalyje buvo išleista 3206 amerikiečių autorių knygų, kurių tiražas — 180 milijonų egzempliorių. Palyginkite — tuo pat laikotarpiu JAV išleido 1500 mūsų knygų 12 milijonų egzempliorių tiražu. Panaši situacija susiklostė ir kontaktų tarp žmonių srityje — užtenka prisiminti, kad ir Lietuvos menininkus bei mokslininkus atsakė įsileisti JAV valstybės departamentas. Plačiai pas mus žinomas televizijos tiltų rengėjas Filas Donachju laikraščiu „Newsday“ yra pasakęs: „JAV žurnalistams yra daromas spaudimas, kad jų pažiūra į komunizmą nebūtų per daug atlaidi. Mes ir taip iškreipėme Tarybų Sąjungos paveikslą iki neįmanomumo. Kiekgi galima?“

Nepaisant visų sunkumų, Helsinkio procesas nuolat vystosi ir gilėja. Stiprėja dvejų sistemų žmonių ryšiai, intensyviau keičiamasi mokslo ir technikos naujovėmis, kultūros ir meno vertybėmis. Naujasis politinis mąstymas yra plačiau užkariauja žmonių protus ir širdis, išblaško senuosius prietarus, atveria tiek Europos tautoms, tiek ir visam pasauliui naujus šviesius horizontus. Pasaulio bendrija kiekvieną dieną kaupia unikalų patyrimą, neturintį analogo žmonijos istorijoje — gyventi be karų, gyventi garantuojant žmonišką gyvenimo sąlygas absoliučiai visiems. Kazys Bagdonavičius

— Iš Mexico City praneša, kad meksikiečių taikos šalininkų organizacijos į Nikaragvą pasiuntė 500 tonų maisto produktų, knygų ir kitokių daiktų.

Vilnius, 1987 m. gegužės 24 d.

Rumunijos Socialistinės Respublikos sostinės Bukarešto centre.

TRUMPOS PASTABOS

Sakoma, kad tiesa gimsta ginče... Gal ir taip. Tačiau tuo, kad stipriai susipjovus tarpusavyje, į paviršių išlekia tiesos skeveldros — nė kiek neabejotai.

Tai įrodo... VLIK-as. Perskaitai jo veikėjų straipsnį ar pasiklausai kalbos — atrodytų, jog tai viena galingiausių modernių laikų organizacijų. Na, jei iki šiolei dar „neišvadavo“ Lietuvos — tai vien todėl, kad nelabai nori. Bet štai vlikininkai „užmina ant nuospaudų“ bendruomenininkams, ir pažyra tiesos skeveldros. Tai, kaip taisyklė, būna tada, kai nepasidalinama šlove ir nuopelnais. Viena tokių progų torontiškiečiai „Tėviškės žiburiai“ štai kaip prabilo:

„Gaila, kad po 44 metų VLIK-as liko tik simbolinis komitetas, susidedantis iš jau išmirusių politinių partijų bei sąjūdžių. Šiandien labai mažai kas tiki, kad VLIK-as dabartinėje sudėtyje galėtų prisidėti prie Lietuvos išlaisvinimo“.

Ir visiškai blaiviai priduriama, kad tas „išlaisvinimas...“ gali užsiti neįsivaizduojamai ilgai... gi Eltos biuletenis vadinamas „abejotinos vertės“. Gaila, tikrai gaila, kad „Tėviškės žiburiai“ toli gražu ne visada taip įžvalgiai šviečia...

BALSAS APIE BALSUS

„Pasaulio lietuvių“ žurnaliukas — apie Čikagos lietuvių operą: „Spektaklio sudėtyje matyti daug nelietuviškų pavardžių, rodančių, kad savos jėgos jau gerokai prigesusios.“

Visuomenėje svarstomos galimybės tų stingančių jėgų paieškoti tarp okupuotos Lietuvos menininkų. Klausimas jautrus, tačiau turbūt jo teigiamam sprendimui laikas jau pribrendęs. Laisva ar okupuota, tačiau tai yra mūsų Lietuva, ir joje gyvena mūsų broliai, mūsų žmonės“.

Toks balsas pasigirdo iš „Pasaulio lietuvių“.

Ką gi, įdomus balsas! Tik jo savininkui nederėtų pamiršti, kaip „sava lietuviška“, irgi „Made in Chicago“, spauda kukuoja tuos iš-eivijos dainininkus, kurie drįsta pasirodyti Vilniaus scenoje, dailininkus — atvežančius savo paveikslus, rašytojus, atsiuošančius savo kūrinį. Nedera pamiršti, kaip „gražiai“ toje pat Čikagoje yra kadaise sutikti Lietuvos meno atstovai.

Bet šiaip jau, atmetus kai kuriuos niuansus, mintis įdomi. Tik vargu bau ar Lietuva sutiks, kad ji yra „mūsų“ — tai yra „Pasaulio lietuvių“ Lietuva...

KO NEBERASI LIETUVOJE...

Paminate: kadaise „patriotine“ spaudoje buvo labai populiarūs „laiškai iš Lietuvos“, pasirašyti tokiais žinomais vardais, kaip „Tavo Petras“, „M. N.“, „R. K.“, „Mortas“, „Pusbrolis“, „Dėdė“... Tikriausiai pamenate ir tai, kad šia forma apie Lietuvą buvo pateikiama kaip tik pakos didžiulios

nesąmonės.

Jau maniau, kad šis žanras bus dingęs iš spausdintų lapų. Betgi ne! Štai kanadiškiai „Tėviškės žiburiai“ vis tik sukrapštė „Laišką iš Lietuvos“. Iš jo sužinojome, ko neberasi, atvykęs į Lietuvą, tautietis:

„Taip kad, sugrįžęs į savo kaimą, neberasi, kur stovėjo Tavo tėvelio gryčia, klojimas ir daržinė, nes jų ten nebėra. Ten plyti tik grynai Lietuvos laukai su visais naujais rubežiais, o soduose skendinčių kaimo sodybų nėra. Mums, pripratusiems prie Lietuvos kaimų, šiandien tos pačios mūsų kaimų vietovės atrodo nykiai, skurdžiai“.

Tai dar ne viskas:

„... nebėra privažiavimui kelių. ... nebėra takelių, kuriais ūkininkai vaikščiodavo vienas pas kitą ir į vieškelį bei bažnyčią, turgų, jomarką ar kitą susibūrimo vietą“ — rašo „Tėviškės žiburiai“ „Laiške iš Lietuvos“. Daug ką rašo, tačiau nemažai ir slepia. Nuo savęs noriu užtikrinti, kad Lietuvoje, tautietis, jau neberasi:

...Mortos ar Onikės, kuri, kaip pameni, prieš kokias penkiasdešimt metų laukdavo už jausos. Ir pačios jausos — taip pat.

...Ubagų šventoriuje ir turguje, ir tai bus ypač liūdna — kaipgi parodysi mielaširdystę!

...Antstolio — to tikro visuomenės stulpo.

...Dvarponio — irgi. Ir pačio dvaro — taip pat.

Taigi daug ko neberasi Lietuvoje. Na, o ką rasi — jau kita kalba.

JEIGU AŠ...

„... turėčiau daug pinigų, — „Draugo“ laikraščio „Tėvynės žvaigždutės“ skyreliui rašo šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos auklėtinė Nida Puplauskaitė, — aš nusipirkčiau didelius rūmus ant aukšto kalno virš debesų. Ten aš turėčiau daug tarnų ir apsirėčiau gražiausiais rūbais.“

Ant aukštos pinigų krūvos sėdėčiau ir skaičiuočiau, kiek pinigų aš turiu“.

Tikrai gražūs švietimo vaisiai. Tikėkimės, kad panelė Nida tą pinigų krūvą skaičiuos lietuviškai, bala nematė — tegul ir su čikagietišku akcentu.

Jonas Lukys

TRUMPAI

— Ispanijos civilinio karo veteranai chigagiečiai minėjo Abraham Lincoln brigados 50-ąsias metines. Minėjime dalyvavo daugiau kaip 600 žmonių. Ta pačia proga jie pagerbė Ispanijoje žuvusių kovų bendražygi Oliver Law.

— TSRS Aukščiausioji Taryba žydą rabiną Adolf Shayevech apdovanojo Tautų Draugystės ordinu už patriotinę veiklą taikos reikalui.

UŽMIRŠUS PAPERASČIAUSIĄ PADORUMĄ

Gerai žinome „mielaširdingą“ dėmesį, kurį Vakarų propaganda skiria Lietuvai, Latvijai, Estijai. Čia ir mėginimas išskirti šias tarybines respublikas iš kitų, parodyti jų „ypatingumą“, ir siekimas jas priešpastatyti Tarybų valdžiai. „Atrado“ Tarybų Lietuvą ir italų žurnalistas Bardelis: „Čia — Vilniuje — VISKAS dvelkia praeitimi...“

Rimtą vietą šioje propagandoje užima istorijos falsifikacija ir spekuliacijos religine tema.

Visa tai nenauja? Be abejonės — visa tai tęsiasi nuo „šaltojo karo“ metų. Tačiau „dėmesys“ tarybiniam Pabaltijui pastaraisiais metais suaktyvėjo. Mano įsitikinimu, taip yra todėl, kad Tarybų Sąjungoje vykstant persitvarkymui, nepaprastai išaugus viešumui, prieš ją dirbančiai Vakarų propagandai labai trūksta „peno“.

Tą rodo ir rugpjūčio 23-iosios įvykiai. Teisingiau, jų atgarsiai. Apie tas politines provokacijas tarybinio Pabaltijo sostinėse jau pakankamai rašyta. Jas su pasipiktinimu pasmerkė žmonės. Apie tai papasakojo ir Lietuvos televizija dokumentiniame reportaže „Akmuo užantųje“.

Tačiau nenurimo tų provokacijų įkvėpėjai, tarp kurių yra ir Jungtinių Valstijų senatorių, kurie ir skatino ekstremistus. Kaip buvo pranešta iš Vašingtono, dviejų dešimčių senatorių grupė nusiuntė specialų laišką valstybės sekretoriui George Shults. Ne, laiške nekalbama apie Amerikos reikalus — kas, sutikite, būtų natūralu. Laiške vėl tas pats „mielaširdingas“ dėmesys Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Pradžioje tai nieko naujo — jau įpratome prie Vašingtono skelbiamų „dienų“ ir „savaičių“, ten pasirašomų „laiškų“ ir „deklaracijų“. Beje, Vincas Trumpa yra pastebėjęs Čikagos „Akiračiuose“: „...nepervertinkime kokios nors gražios prezidento telegamos ar kongreso rezoliucijos“. Kitas iš-eiviskas leidinys ne mažiau taikliai yra rašęs, kad panaši „kūryba“ dažnai gimsta netgi be jos „autorius“ žinios.

Minimas dvidešimties senatorių laiškas valstybės sekretoriui skiriasi iš įprastos produkcijos. Jame, pasakyčiau, meluojama šauniu Čikagos „Naujienu“ stiliumi. Pavyzdžiui, rašoma: „Protesto demonstracijose prieš Sovietų valdžią Pabaltijo regione apie 10 tūkstančių pabaltiečių susirinko Lietuvos, Latvijos ir Estijos sostinėse“. Toliau rašoma, kad tai buvęs „1939-ųjų metų sutarties aukų pagerbimas...“

Kas ten buvo — visi puikiai žinome: nepavykusi politinė provokacija, kurioje dalyvavo ne tūkstančiai, o dešimtys. Šitaip, pavyzdžiui, Vilniuje.

Senatoriai reiškia pasitenkinimą, kad ekstremistams niekas nekliudė: „Mums malonu, kad demonstracijoms buvo leista taikingai vykti“.

Tačiau jiems to nepakanka, jie ragina valstybės sekretorių „griežtai pasmerkti žmogaus teisių pažeidimus Pabaltijo respublikose“. Ir dar: „Jungtinės Amerikos Valstijos ir toliau turi pademonstruoti pasauliui, jog remia tuos, kurie siekia žodžio laisvės“.

Kaip matote, šis laiškas pasižymi paprasčiausių faktų nepaisyimu ir atviru kišimusi į suverenių Pabaltijo respublikų vidaus reikalus. Kyla visiškai pagrįstas klausimas: kodėl grupei amerikiečių įstatymų leidėjų prireikė senos štampuotos antitarybinės propagandos Pabaltijo motyvais būtent tuo metu, kai vyksta rimtos, pagaliau realiai konstruktyvios derybos tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų?

Manychiau, kad atsakymas slypi pačiame klausime: kai kam labai nepatinka šis santykių pagerėjimas. Juk taip jau yra buvę ne kartą ir anksčiau...

Tačiau, kaip ten bebuvę, paprasčiausias padorumas reikalautų: prieš kalbant Pabaltijo žmonių vardu ir prieš „rūpinantis“ grynai jų reikalais, derėtų atsiiklausti jų pačių nuomonės, nedviprasmiškai išsakytos laiškuose Lietuvos spaudoje ir susirinkimuose, kuriuose skambėjo nuoširdus pasipiktinimas politiniais provokatoriais bei jų įkvėpėjais.

Vladas Mikšys

Trumpai

— Tanzanijos viceprezidentas Joseph Waripba sako, jog reikės peržiūrėti susitarimą su tarptautiniu banku (IMF), kad šalies ekonomikos nenuvartų nuo koto.

— Pasipiktinę aparteidu detroitiečiai šturmavo netoli Southfield, Mich. WKBD televizijos stotį dėl to, kad stotis nenutraukia rodyti Pietų Afrikos filmą „Shaka Zulu“.

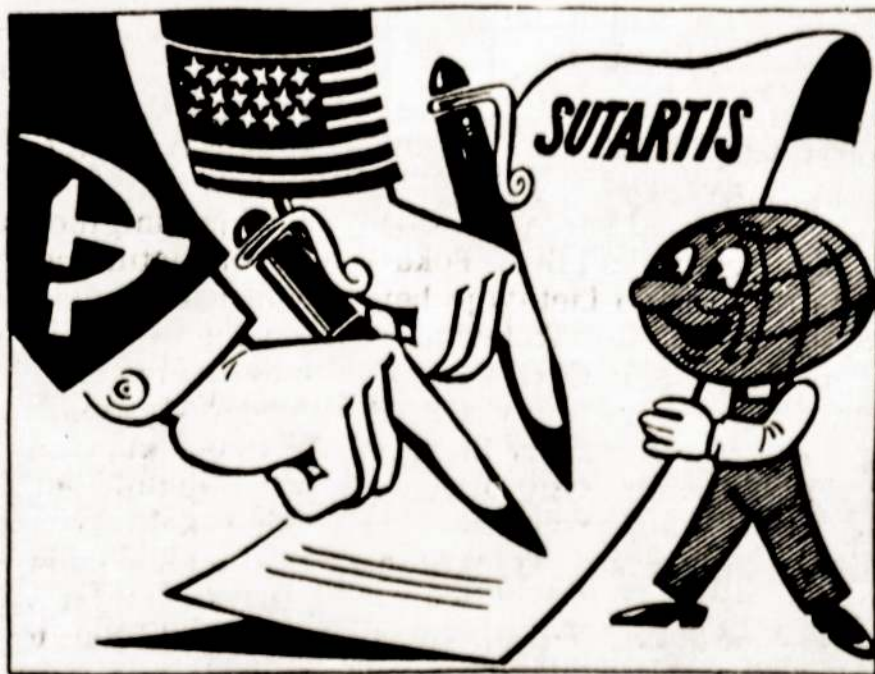
— JAV ir TSRS taikos organizacijos praneša, kad abiejose šalyje vėl organizuoja Taikos eitynes ateinančią vasarą.

— Anglijos protsąjungos daro ėjimus užkirti kelią iš Pietų Afrikos okupuotosios Namibijos žaliavų importui. Viena jų svarbiausia — uraniumas.

— Gary, Ind., žymus visuomenės darbuotojas E. McWilliams sako, jog Gary, Ind., apylinkėse nuo 1979 metų sumažėjus darbams neteko darbo 60.000 žmonių.

— Armand Hammer Maskvoje pranešė, kad japonų, italų ir amerikiečių firmos išvien Tarybų Sąjungoje statys didžiausią pasaulyje naftai apdirbtį įmonę.

padėjojo Tarybų Sąjungai už rėmimą sumanymo, kad Pietų Atlantas būtų paskelbtas nebranduoline zona.

Planeta:

Planeta: Ispanijos karo veteranai chigagiečiai minėjo Abraham Lincoln brigados 50-ąsias metines. Minėjime dalyvavo daugiau kaip 600 žmonių. Ta pačia proga jie pagerbė Ispanijoje žuvusių kovų bendražygi Oliver Law.

— TSRS Aukščiausioji Taryba žydą rabiną Adolf Shayevech apdovanojo Tautų Draugystės ordinu už patriotinę veiklą taikos reikalui.

M. GORBAČIOVO POKALBIS SU AMERIKOS MOKYTOJAIŠ

Liepos—rugpjūčio mėnesį Tarybų Sąjungoje lankėsi 25 žmonių, rusų kalbos dėstytojų, grupė iš JAV. Jie šešias savaites tobulinosi Leningrade. Buvo organizuoti susitikimai su miesto gyventojais, mokslininkais, plati kultūrinė programa. Pasikeitimas rusų kalbos dėstytojais iš JAV ir anglų kalbos dėstytojais iš TSRS vykdomas pagal 1986—1988 metų kultūrinių ryšių susitarimą ir bendradarbiavimo ir mainų programą. Šie dokumentai buvo pasirašyti 1985 metais Zenevoje, kai ten vyko M. Gorbačiovo ir R. Reigano susitikimas.

Amerikiečių—rusų kalbos dėstytojų — prašymu su jais, kaip žinome, susitiko TSKP CK Generalinis Sekretorius M. Gorbačiovas. Grupės vadovas, Oklahomos valstijos universiteto profesorius Džonas Šilingeris padėjo M. Gorbačioviui už sutikimą susitikti su jais. Atsakydamas į tai, M. Gorbačiovas pareiškė, kad jis nežino nei vieno atvejo, kai Amerikos ir Tarybų Sąjungos žmonės bendrautų, o paskui gailėtusi dėl įvykusių pokalbių. Tegul daugiau susitikinėja tarybiniai žmonės ir amerikiečiai, tegul visi jie susidaro nuomonę vienas apie kitą, pareiškė M. Gorbačiovas.

Paklaustas, ar pakito po šio apsilankymo požiūris į Tarybų Sąjungą, vienas iš grupės dalyvių, kuris jau anksčiau buvo lankęsis Tarybų Sąjungoje, pareiškė, kad pakito. Anksčiau jis jausdavo, kad su juo bijomasi šnekėti. O dabar kalbama atvirai ir laisvai. Ir visi nori pasakyti savo nuomonę. Ir jau tai, pasakė jis, didelė pažanga.

Pokalbio metu M. Gorbačiovas pareiškė kai kurias mintis apie Tarybų Sąjungos—Amerikos santykius. Jis pasakė: „Mes daug mąstome apie tai, ką reikia padaryti, kad mūsų santykiai vis dėlto gerėtų... Juk mes mūsų santykiuose, pavyzdžiui, ne tik kad nepažengėme į priekį nuo aštuntojo

dešimtmečio vidurio. Daug kas net sugriauta iš to, kas tada buvo sukurta, padaryta. Į priekį neženėme, priešingai. Mes sakome, kad amerikiečiai kalti. Amerikos atstovai sako, kad Tarybų Sąjunga kalta. Tikriausiai išsiaiškinti priežastis to, kas įvyko, reikia, nes reikia mokytis iš praeities istorijos. Taip pat ir iš mūsų santykių praeities... Ir vis dėlto dabar daugiau reikia galvoti apie tai, kaip mes turime gyventi ateityje kartu šiame pasaulyje, kaip turime bendradarbiauti“.

Kalbėdamas apie dabartinę Tarybų Sąjungos—Amerikos santykių būklę, M. Gorbačiovas pareiškė: „Tarp mūsų su prezidentu, aš manau, nepaisant visų sunkumų, vyksta rimtas dialogas. Kartais mes nepatenkinti vienas kitu, ir net viešai apie tai kalbame, ir aiškiai kalbame. Bet mes tęsime savo pastangas. Ieškosime bendradarbiavimo, rezultatų derybų su kiekvienu prezidentu, su kiekviena administracija, kurią išrenka amerikiečių tauta... Ir Amerikos atstovai turi taip pat elgtis. Manau, tai suprantama. Jūs gyvenkite Amerikoje kaip norite, mes gyvenime Tarybų Sąjungoje kaip mes norime... Nieko neišeis, jeigu kas nors imsis kitų tautų mokytojo vaidmens. Štai čia, atleiskite, kitos tautos, kitos valstybės atžvilgiu mokytojo vaidmuo niekaip netinka“.

Palietęs jaunosios kartos auklėjimo problemas, M. Gorbačiovas pasakė: „Kai dėl mūsų, tai pas mus, Tarybų Sąjungoje, nepropaguojama neapykanta amerikiečiams, nepagarba Amerikai. Pas mus to jūs nerasite nei politikoje, nei dėstyimo procese, niekur. Mes kritikuojame politiką, su kuria nesutinkame. Bet tai kitas dalykas. Tai visiškai nereiškia, kad mes negerbiame amerikiečių tautos.“

Pokalbio metu buvo paliesti kai kurie kiti TSRS vidaus ir užsienio politikos aspektai.

A. Algirdaitis

ESMINIS ŠIANDIENOS KLAUSIMAS

„Draugo“ dienraštis rašė: „Gorbačiovas bando visas nesėkmes suversti prieš jį buvusiems sovietų vadams, ypač Stalinui“. Prisipažinsiu, man tai buvo naujiena. Bet, atsivertęs kitą išeivių laikraštį „Tėviškės žiburius“, vėl skaitau: „Visos bėdos dabar suverčiamos Stalinui“. Apie kokias bėdas tvirtina išeivijos spauda? Kas atsitiko, kad Tarybų Sąjungos vadovas turėtų imtis tokio primityvaus būdo? Manau, būsiu teisus, sakydamas, kad minėtieji išeivijos laikraščiai eilinį kartą prasilenkė su tiesa. Didžiojo Spalio 70-mečiui skirtame pranešime Michailas Gorbačiovas taip kalbėjo: „Susumuojant bendrus trečiojo-ketvirtinio dešimtmečio laikotarpio po Lenino rezultatus, galima pasakyti taip: mes nuėjome sunkų, labai prieštarų ir sudėtingą, bet didelį ir didvyrišką kelią“. Toliau buvo pažymėta, kad nei grubios klaidos, nei nukrypimai nuo socializmo principų negalėjo iškreipti šalies iš to kelio, kurį ji pasirinko 1917 metais. Taip aiškiai ir nedviprasmiškai buvo suformuluotas požiūris į mūsų istoriją, į sunkiausias jos periodus. Slėptis, teisintis, nepamatuotai kaltinti vienus ar kitus praeities valstybės veikėjus — reikėtų nušimti kolektyvinę atsakomybę už vienokias ar kitokias praeities klaidas, neįvertinti Komunistų partijos reikšmės. Prisiminkime: ne vienas kuris veikėjas, bet Komunistų partija mobilizavo žmones ketvirtajame dešimtmetyje

krašto industrializavimui, ne vienas vadovas, bet milijoninė partija — kėlė žmones į kovą su nacistine Vokietija, organizavo krašto atstatymą po karo...“

Persitvarkymo laikotarpiu istorinė tiesa įgauna naują svorį, todėl kaip niekad išsami buvo Spalio 70-mečiui skirtas M. Gorbačiovo istorinė pranešimo dalis. Tačiau išeivijos dešinioji spauda nekreipia dėmesio į šiuos, kaip ir kitus, persitvarkymo niuansus. Štai „Draugas“ vėl skuba įtikinti skaitytojus persitvarkymo Tarybų Sąjungoje beperspektyviškumu, tvirtina, pavyzdžiui, kad „reformos galinčios išsukti nedarbą, įmonių bankrotus, kainų kilimą, infliaciją...“ Tai ne viskas. Persitvarkymo arba — perestroikos — presas grasiņas ir lietuvių išeivijai, iš kurios bandoma išskirti laikraščio neįvardintą „grupę“ ir priešpatayti visai lietuviškai išeivijai. Įdomu, kas tokio klastingo plano autorius? Deja, laikraštis nepaaiškina. Trumpai drūtai, „Draugas“ šitaip apibendrina: „M. Gorbačiovo „perestroiką“ reikia sekti, bet vertinti kritiškai, kad nepakliūtumėm į jo ruošiamas naujas pinkles“.

Dabar prisiminkime „Draugo“ tvirtinimus apie bandomą gelbėti suverčiant kaltes praeities veikėjams ir paklauskime: jeigu „perestroika“ pasmerkta, tai ko baimintis karingajai mūsų išeivijos daliai? Apie kokias pinkles šjakt kalba laikraštis?

Baimės ir nepasitikėjimo Tary-

Beveik dvi savaites Tarybų Sąjungoje viešėjo didelė grupė ispanų — tarybinių vaikų namų auklėtinių. Prieš 50 metų, kai Ispanijos žemėje siautė pilietinis karas, vaikus buvo atvežę į TSRS.

Nuotraukoje: Vaikų namų Nr. 6 auklėtoja Valentina Rusakova su buvusiais auklėtiniais. TASSo nuotrauka

KRAŠTAS, KURIAME GYVENAME

Prie tautinio budrumo, regis, jau esame įpratę. Prie priešų, kurie dieną naktį infiltruojami į mūsų tarpą — taip pat. Prie idėjos, kad reikia būti stipriems — irgi. Bet visa tai kol kas dažniausiai būdavo lietuvišku lygiu.

Tačiau, pasirodo, visos šios problemos aktualios ir visos Amerikos mastu. Tą nustatė brukliniškis savaitraštis „Darbininkas“, daug ką pasisavinęs iš liūdno atminties čekagiškių „Naujienu“...

Taigi „Darbininkas“ platokai aprašė mūsų dienų Ameriką. Ir jo išvados nelinksmos.

„Televizija ir spauda (amerikietiška! — aut.), atrodo, visomis jėgomis nori sugriauti Amerikos didybę ir galybę, suniekinti jos prezidentą, kiekvieną šviesesnę jo darbą.“

Ir taip kala dieną iš dienos. Televizija kaip tik rodo tuos, kurie tik kritikuoja Ameriką, kurie šaiposi iš Amerikos militaristinės didybės, iš jos misijos bei labdaros“.

Cia kalbama apie Irangeitą ir panašius įvykius. Beje, „Darbininkas“ kiek anksčiau savo rūstybę buvo nukreipęs ir prieš tą lietuvišką spaudą, kuri nenori klausyti vadų, netgi pasišaipyti iš jų darbų. Tada labai įžvalgiai buvo paaikškinta, kad tai — tarnavimas Tarybų Lietuvos priešams.

Na, o Amerikos spauda jau tarnauja visos Amerikos priešams.

bų Sąjunga kultas diegiamas pagal seną, išbandytą planą. Bet laikai pasikeitė, ir mūsų gyvenime lieka vis mažiau pažeidžiamų vietų, todėl senos antitarybinės schemos nebetinka. O laikraštis jų neatsisako. Štai dar pavyzdys.

1985 metų pabaigoje TSRS ir JAV pasirašė susitarimą dėl bendradarbiavimo mokslo, švietimo, kultūros srityse. Praėjo dveji metai.

Toks bendradarbiavimas iš tikrųjų vyksta. Mokslininkai, specialistai, studentai, moksleiviai susitinka Vašingtone, susitinka ir Maskvoje. Pastarasis adresas, mūsų gerbiamų išeivių spaudos nuomone, netinka. Vašingtone susitikti galima, Maskvoje — ne. Čia, anot „Draugo“, „reikalingas budrumas“, pasitarimai Maskvoje „gali nueiti per toli“, žodžiu — budėkime, nesnauskime, duokime ryžtingą atkirtį komunizmui...“

Tai — „šaltojo karo“ laikų stilius. Jis nebepriimtinas ir amerikiečių spaudai, televizijai. Taip, laikai keičiasi, metas ištiesti draugystės, bendradarbiavimo ranką, nes pasaulyje susikaupė daugybė globalinių problemų. Ar ilgai siauras nacionalistinis egoizmas vyraus lietuvių išeivijos spaudoje? Tai esminis šiandienos klausimas.

J. Berzins

Tai aišku kaip dukart du. Nes jų, jų priešų, pilna visur: teismuose, švietime, policijoje, mass media... Mat:

„Amerikoje didžioje laisvėje galėjo gerai veikti visi priešai, prieš kuriuos dažnai nė žodžio negali ištarti. Tie, kurie sukūrė tokią švietimo sistemą, kuri visai nekalba apie auklėjimą, pasiaukojimą, moralę. Jaunuolis ugdomas kaip koks gyvulys.“

Todėl ir darosi liūdna, kai žiūri į šį gerą kraštą, liūdna, kad nebėra sūnų, kurie tuo kraštu rūpintųsi, kad tie gerieji yra nuslopinti blogio.

Tų priešų yra daug, ir viduje, ir už Amerikos sienų“.

Kaip visa tai seniai girdėta ir skaityta! „Priešai“ — visi tie, kurie drįsta kitaip galvoti. „Mirtinai pavojingi“ priešai — visi, kurie nepagarbiai atsiliepia apie ponios pirmininkienės naują suknelę. „Šalies griovėjai“ — tie, kurie pastebi socialinę ir rasinę neteisybę, politines machinacijas, korupciją, „ypač pavojingi šalies griovėjai“ yra taikos šalininkai, visi tie, kurie pasišako už ginklavimosi, branduolinių raketų sumažinimą...“

Čia „Darbininkas“ nemini konkrečių pavardžių. Mat tektų tada, ko gero, paminėti ir valstybės sekretorių Dž. Shults, ir — saugok Die — patį Baltųjų rūmų šeimininką, kurie pastaruosiu metu gana ženkliai pažengė derybų su Tarybų Sąjunga keliu. O gal... ir jie yra tarp tų, prieš kuriuos taip budriai išpėja brukliniško savaitraščio editorijalų rašytojas?!

Ką gi siūlomą daryti, gelbstint vargšę ant bedugnės krašto svyruojančią Ameriką. Ogi:

„Kai Amerika bus ginkluota ir galinga, tai tikrai pasaulyje bus taika“.

Ne visai logiška — pasakysite? O aš atsakysiu: užtat kaip smarkiai tarta. Ir kaip patriotiškai! O kalbant visiškai rimtai, — tokių primityvių rašinių kitomis kalbomis netgi taip margoje Amerikoje retai užtiksi. Ir tikrai nuosirdžiai gaila, kad šios mintelės išsakytos labai sudarkyta lietuvių kalba. Taip ir norisi paklausti: ar tik kartais į patį „Darbininko“ štabą nebus infiltruotas superslaptas priešo agentas, kuris siekia panašiais rašiniais visiškai sukompromituoti tiek šį savaitraštį, tiek lietuvišką išeivišką spaudą apskritai.

Vytautas Zematitis

— Laikraštis „Boston Globe“ praneša, kad Harvardo universiteto profesoriaus Laurence H. Tribe raštinėje buvo slaptai klausomasi telefonu pokalbių, kaip profesorius agitavo, kad Robert Bork nebūtų užgirtas Aukščiausiojo teismo teisėju.

Vilnius, 1987 m. gruodžio 24 d.

Kai iškrito pirmasis sniegas L. Grubinsko (Panevėžys) nuotr.

Lietuva su Didžiojo Spalio 70-mečiu

Daugelis „Vilnius“ skaitytojų prisimena 1940 metų revoliucinius įvykius Lietuvoje. Prisimena ir tų metų rugpjūčio 3 d., kada Lietuva buvo priimta į broliškų Tarybų Sąjungos tautų šeimą. Po Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos, dar apie dvidešimt su viršum metų, Lietuvos darbininkija, vargingieji valstiečiai, pažangioji inteligentija kovojo už socializmo idėjų įgyvendinimą Lietuvoje. Kova susilaukė paramos ir iš pažangių JAV lietuvių. Juos būrė ir vienijo pažangūs laikraščiai „Vilnis“ ir „Laisvė“, skleisdami išeivijos gretose informaciją apie socialistinę santvarką, Tarybų Sąjungą, jos internacionalistinę ir taikią politiką, o taip pat apie komunistinį judėjimą JAV.

Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 70-mečiui Lietuvoje, su pagarba prisimename mūsų tautos sūnus, kurie aktyviai dalyvavo kovoje už socialistinę visuomenę. Deja, po Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos Tarybų valdžia Lietuvoje egzistavo neilgai. Lietuvos buržuazija, naudodamasi tarptautinio kapitalizmo ginkluotųjų pajėgų parama, 1919 m. likvidavo Tarybų valdžią, įtvirtino savo viešpatavimą Lietuvoje, žiauriai susidorojo su Didžiojo Spalio revoliucijos dalyviais. Iki 1940 m. Lietuvos buržuazinė valdžia darė viską, kad lietuvių tautos sąmonę užnuodijus nacionalizmu, religiniu fanatizmu ir pan. Buvo bandoma pažadinti masėse tautinę neapykantą kitų tautybių žmonėms, ugdyti fašistines nuotaikas. Ypatin-gas dėmesys kreiptas lietuvių tautos inteligentijos auklėjimui, siekiant, kad ji taptų buržuazijos interesų gynėja. Intelligentams, ypač Lietuvos kariuomenės karininkams, buvo žadama didelė asmeninė nauda, tegu tik aktyviai dirbs buržuazijai, teskleidžia buržuazinio nacionalizmo, t. y. fašizmo Vilnis, 1987 m. gruodžio 24 d.

nuotaikas liaudies masėse.

Tačiau šios pastangos nedavė laukiamų vaisių. Didžiojo Spalio socialistinės revoliucijos idėjų poveikis Lietuvos darbo žmonėms vis didėjo. Pogrindyje dirbo Lietuvos Komunistų partija. Socializmo idėjas perėmė ir Lietuvos inteligentija, taip pat Lietuvos kariuomenės karininkija, kilusi iš darbininkų ir valstiečių sluoksnių.

Mano kartai dabar 75–80 metų. Ji žino, kaip Lietuvos visuomenėje plito socializmo idėjos, kaip subrendo socialinis klasinis konfliktas. Daugelis mano bendramižį jau paauglystėje pradėjo suprasti socializmo idėjų esmę. Jų sąmonę paveikė ir pažangiųjų rašytojų — A. Venclovos, P. Cvirkos, S. Nėries ir kitų kūryba. Ta linkme dirbo ir JAV leidžiami „Vilnis“ ir „Laisvė“, nelegaliai platinama komunistinė literatūra. Lietuvos karininkija veikė jos pažangiųjų vyresniųjų karininkų, ypač V. Vitkausko, V. Karvelio, A. Čepo, A. Šurkaus, V. Motiekos ir kitų, nuotaikos. Visa tai skatino inteligentiją plėsti ir gilinti savo politines ir filosofines žinias. Charakteringa, kad socialistinė literatūra Lietuvos jaunimui buvo labai sunkiai prieinama. Užtat fašistinė literatūra, tarp jų ir Hitlerio knyga „Mein Kampf“ („Mano kova“) buvo laisvai platinama, o Hitlerio ir kitų fašizmo veikėjų kalbos buvo reguliariai transliuojamos per Lietuvos radiją. Bet reikia pasakyti, kad nemažai bliviai galvojančių inteligentų ir karininkų jau tada supratome vokiškojo fašizmo politinius tikslus ir planus. Buvo aišku, kad fašistinė Vokietija siekia jėga išplėsti savo viešpatavimą pasaulyje ir planuoja pavergti ar net fiziškai sunaikinti kitas tautas. Taip pat buvo aišku, jog nuo vokiškojo fašizmo invazijos lietuvių tautą gali pridenkti tik Tarybų Sąjungos karinė galia. Todėl supratusi vokiš-

LAUREATAS IŠ LYGUMŲ

Vienas Kelmės rajono kolūkių pavadintas lietuvių literatūros klasikės Zemaiteės vardu. Julijos Beniuševičiūtės-Zymantienės gyvenimo pradžia — Bukantės dvarelyje (dabar Plungės raj.), netoli Šateikių, bet rašytoja Zemaite „gimė“ 1894 m. pabaigoje Ušnėnuose, kai „Tikrajame Lietuvos ūkininko kalendoriuje 1895 metams“ išnėniško literato, kultūros veikėjo Povilo Višinskio pastangomis buvo išspausdintas pirmasis jos apsakymas — „Rudens vakaras“. Tada J. Zymantienė, pasirašiusi Zemaite, gyveno Ušnėnuose. Dabar čia Zemaiteės kolūkis — rašytojos vardo literatūrinės premijos įsteigėjas. Ji kasmet įteikiama kuriam Lietuvos rašytojų už geriausią kūrinių kaimo tematika.

Zemaiteės premijos laureatų — jau visas būrys: Juozas Baltušis, Algirdas Pocius, Vytautas Rimkevičius, Jonas Avyžius, Raimondas Kašauskas, Vytautas Bubnys, Juozas Aputis, Mykolas Sluckis, Romualdas Granauskas, Algimantas Zurbas, Rimantas Šavelis, Bitė Vilimaitė, Kazys Saja, Antanas Miškinis, Adolfas Sprindis, Bronius Radzevičius, Vladas Dautartas, Ema Mikulėnaitė, Anielius Markevičius, Viktoras Brazauskas... Ir štai šiemet — Antanas Čalnaris. Premija jam paskirta, kaip nedažnai būna, ne už didelį kūrinių, visą knygą, o už novelę „Seštadie-

kojo fašizmo žvėriškus kėslus, ji visa širdimi pritarė Lietuvos įstojimui į Tarybų Sąjungą. Tai ypač išryškėjo 1938–1940 m., buržuazinei Lietuvos valdžiai atsisakius tęsti išvadavimo kovą dėl Lenkijos užgrobtą Vilniaus kraštą, po to, kai hitlerinė Vokietija užgrobė Klaipėdos kraštą, pradėjo karinę ekspansiją Europoje.

Deja, kita Lietuvos inteligentijos, karininkijos dalis, kilusi iš stambios buržuazijos sluoksnių, pasisakė prieš Lietuvos įstojimą į Tarybų Sąjungą. Jie patikėjo vokiškųjų fašistų apgaulingiems pažadams, net tuo, kad atkurs buržuazijos valdžią Lietuvoje. Todėl neva patriotiniais sumetimais įsijungė į slaptas, vokiškųjų fašistų agentų organizuotas antitarybines organizacijas. Fašistinei Vokietijai užpuolus Tarybų Sąjungą ir okupavus Lietuvą, jie stėjo tarnauti hitleriniams okupantams. Jie tikėjosi, jog už šią išdavikišką savą tautai veiklą hitlerininkai užtikrins jiems turtingą pragyvenimą. Apie Lietuvos liaudies reikalus ir lietuvių tautos egzistenciją jie, žinoma, nė negalvojo, todėl be sąžinės graužimo talkininkavo vokiškiems okupantams žudant kitų ir savo tautos žmones, plėšiant jų turtus. Vėliau, fašistinei Vokietijai pralaimint karą, šie lietuvių tautos išdavikai pabėgo į užsienį. Bet lietuvių tautai — tai amžinai išbraukti iš jos liaudies atminties atskaldiniai! Nors jie dar stengiasi vaizduoti save „vaduotojais“, bet visiems aišku, kad jie tą daro už pinigus.

Mano kartos žmonės, praėję kovų kelią už Didžiojo Spalio idėjų įgyvendinimą Lietuvoje, su dideliu džiaugsmu stebi, kaip Tarybų Lietuva ruošiasi sutikti Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 70-mečių. Mus džiugina jaunosios kartos ryžtas siekti naujų kultūrinių, ekonominių, socialinių ir tautinių laimėjimų.

Mes džiaugiamės, kad lietuviskoje išeivijoje vis geriau suprantama, ką atnešė lietuvių tautai socialistinė santvarka, įkvėpta ir išauginta Didžiojo Spalio. Mes džiaugiamės, kad ir išeivijos pažangūs laikraščiai kartu su mumis išsina sutikti gražaus jubiliejaus — Spalio socialistinės revoliucijos 70-mečio sukakties.

Pranas Petronis

nio naktys žemuogių miške“, įdėta į 1986 m. išėjusį Antano Čalnario šio žanro prozos rinkinį „Gluosnių žemė“.

Kas jis, šviežiausias Zemaiteės premijos laureatas?

Trumpai galėtume pasakyti taip. Per penkiasdešimtmetį ką tik peržengęs literatas. Gimęs ir augęs Lygumuose, miestelyje Pakruojo rajone, to miestelio pavadinimą visiškai atitinkančiame Aukštaitijos kampelyje. Dirbo Pakruojo, Trakų rajonų laikraščių, „Komjaunimo tiesos“, „Valstiečių laikraščio“ redakcijose. Ir dabar laikraštintinkas — „Automobilininko“ savaitraščio darbuotojas. Kurti „literatūrą“ pradėjo, kaip ir dažnas, nuo eiliavimo. Tada, bene devintos klasės moksleivis, kaip pats šiandien šypsodamasis pasakoja, ir pasijuto esąs rašytojas. Mat taip šmaikščiai, vaizdingai, atrodė, aprašęs kažką jį supykdyusių kaimyno dukterį. Juo toliau — tuo labiau blėso išvaizdavimas, kad gali vadintis rašytoju. 1962 m. išleido apsakymų rinkinį „Tas vienas vakaras“. Kritika nepeikė, bet pats autorius tarsi dar stipriau pajuto, koks rimtas darbas literatūra. Antroji knyga pasirodė tik po gerų poros dešimtmečių. Priimtas į Rašytojų sąjungą, apdovanojamas garbinga premija, bet vis tiek...

— Atrodo keista ir neužtarnauta, kai mane pavadina rašytoju, — kalbėjo Antanas Čalnaris per Zemaiteės premijos įteikimo ceremoniją, balse — gryna Juozo Baltušio intonacija. — Ne todėl sėdu prie popieriaus lapo, kad štai imčiau ir mėginčiau ką nustebinti. Būna, kad nesupranti, kas tave kuso, este ēda, neduoda ramybės — rašyk, už tave niekas kitas to neišsakys, neparasys.

Kaip Antanui Čalnariui pasiseka parašyti, tegul sprendžia literatūros kritikai, nors jau savaime daug ką pasako jo pagerbimas klasikės premija. Įdomu skaityti ir premijuotąją novelę, ir visą „Gluosnių žemę“ dar štai kodėl. „Seštadienio naktų...“ parašymo data — 1982 m., kitų knygos novelių — 1985, 1978, 1972, 1970 ir net 1969. Toks laikas, kai lyg ir nebuvo visu balsu ir atvirai kalbama apie tradicinių vertybių nuvertinimą, kai kurių pareigūnų moralinį pasileidimą, nepagarbą „eiliniam“ žmogui, nelengvus senųjų kaimiečių rūpesčius. Antanas Čalnaris savo prozoje apie tai kalba šiuolaikiškai ir nekonjunktūriškai, parodo gyvenimą tokį, kokį jis mato — nepagražintą, pilną ir dramatiškų, ir komiškų dalykų.

Leonas Aleksejūnas

Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas poetas E. Matuzevičius.

Algimanto Žižūno nuotr.

ŽMOGUS, JUNGIĄS DU TAUTOS KRANTUS

(Vietoj laiško draugui Stasiui Jokubkai)

Tebus pasinaudota šia proga pasiūsti Jums geriausias linkėjimus ir parašyti kelis žodžius, kam per tą gyvenimo skubą kartais neatsiranda ar nesurandam laiko.

Proga — tai Leono Prūseikos gimimo 100-osios metinės, šio žmogaus gyvenimo ir darbų pagerbimas jo gimtojoje žemėje.

Bene rugšėjo vidury į „Tėviškės“ draugiją paskambino D. Ambrasaitė iš Vilkaviškio kultūros skyriaus: rengiasi prisiminti L. Prūseiką, gal turime kokios medžiagos apie jį. V. Kazakevičius savo archyve rado nuotraukų, draugijoje parinkome leidinių, prisiminėme dokumentinį filmą „Vilnis“, kurį Lietuvos kino studija buvo pagaminusi Jūsų laikraščio 65-mečiui.

Kas tik galėjo susirinkti, lapkričio 13-ąją atvyko į Vilkaviškį. Iš Vilniaus buvome šešiese: revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis L. Kapočius, LTSR užsienio reikalų ministerijos skyriaus vedėjas V. Kazakevičius, „Minties“ leidyklos vyr. redaktorius E. Juškys, Radijo laidų užsieniui redakcijos vyr. redaktorius J. Lukoševičius, Vilniaus universiteto spaudos žurnalistikos katedros vedėjas B. Raguotis ir šių eilučių autorius, kaip „Tėviškės“ draugijos atstovas. Beje, visi šeši yra buvę — vieni dirbę, kiti trumpam apsilankę — Jungtinėse Amerikos Valstijose ir tebesaugo susitikimų su pažangiaisiais tautiečiais šilumą.

Kaip žinote, Leonas Prūseika (tikroji pavardė Albertas Vabalas) gimė 1887 m. lapkričio 10 d. Vilkaviškio rajono Daugėlaičių kaime, palei pat Kybartus. Visi čia suminėti vietovardžiai susiję su L. Prūseikos jaunų dienų biografijos faktais, vietos žmonės pagarbiai saugo šį atminimą.

L. Prūseika mokėsi — tai buvo XIX a. pabaiga — Virbalio ir Kybartų pradinėse mokyklose. Virbalyje tai mena prie vidurinės mokyklos sienos pritvirtinta memorialinė lenta. Tą dieną, kai sustojome prie mokyklos, lenta buvo papuošta gelėmis. Diena pasitaikė saulėta ir — tokiam metų laikui — šilta. Kiemam mūsų pasitiktai išėjo mokytojai, mokiniai. Prisiminėm L. Prūseikos prasmingą gyvenimo kelią, apžiūrėjome mokyklos bibliotekoje jam skirtą ekspoziciją — nuotraukas, knygas, užrašytus prisiminimus.

Paskui buvo Daugėlaičiai. Vabalų sodyba, namas, kuriame gimė Albertas, sodas, kur mėgdavo sėdėti, grįžęs atstogauti iš Peterburgo universiteto. Du beržai ties veranda — ar ne jų šakose jis girdėjo Suvalkijos vėjo šniokštimą, kvietusį į maištingą gyvenimą?

Jam, augusiam pasiturinčių ūkininkų šeimoje, nebuvo vargo ir nepriteklių. Bet jo troškimai bėgo už sodybos ribų į neaprepiamus tolius, kur kvietė jautri darbo žmonių vargams, socialinei neteisėbei širdis. Jis nuėjo kovoti už tų žmonių teises, už žmogaus išnaudojimo likvidavimą. Albertą Vabalą revoliucionieriaus kelias navedė per Vilkaviškio ir Suvalkų kalėjimus, per Sibiro tremtį į Ameriką, kur jis tapo Leonu Prūseika ir vienu autoritetingiausių bei populiariausių lietuvių visuomenės veikėjų.

Bet pradžia buvo čia. Ir ją primins prie gimto namo pritvirtinta memorialinė lenta su L. Prūseikos bareljefu.

Atidengiant paminklinę lentą, kalbėjo Lietuvos Komunistų partijos Vilkaviškio rajono komiteto sekretorius J. Tėvelis. Pasakyti, jo, kitų šio rajono partinių ir tarybinių darbuotojų, mokytojų

Leonas Prūseika

kraštotylininkų asmenyje sutikome savo gimtosios žemės patriotus, jos istorinės atminties rūpestingus saugotojus.

Neseniai buvusį Vabalų namą nusipirko keli dailininkai — ėmėsi uoliai jį tvarkyti, remontuoti. Namas vėl atgijo — žmonių balsais, jų rankų meile.

Dienai baigiantis, susirinkome Kybartų kultūros namuose. Šie namai ir viena miestelio gatvė pavadinti L. Prūseikos vardu. Minėjime iš kalbų ir prisiminimų, iš dainų, žodžių ir vaizdų montažo dėjosi Leono Prūseikos gyvenamosios aplinkos, jo paties — narsaus revoliucionieriaus ir nepailstamo žurnalisto, „Laisvės“ ir Amerikos lietuvių darbininkų lietuvių „Vilnis“ laikraščio redaktoriaus, ratūros draugijos iniciatoriaus ir ilgamečio pirmininko, nenuolaidaus klasiniams priešams ir visą save išdalinusio idėjai ir draugams — paveikslas. Apie tokį L. Prūseiką kalbėjo B. Raguotis, L. Kapočius, E. Juškys.

L. Prūseikos jaunystės dienųaidu širdin smigo dainos, kurias nuoširdžiai, jausmingai, natūraliai padainavo Čykštų kaimo etnografinio ansamblio solistės seserys K. Zalagaitienė, J. Strimaitienė, A. Parsaitienė. O dainą „Sudiev, sesutės lietuvaiteis...“ ir Jūs turbūt pamenate. Sako, tą dainą išėiviai nusivežė į Ameriką, ji girdėjosi jų suėjimuose. Kai dabar tame filme „Vilnis“ pažūiri (tai buvusio „Vilnis“ angliško skyriaus redaktoriaus Č. Kento-Kvietinsko filmuota medžiaga) į lietuvių suėjimus — kvapą gniaužia. Koks sąjūdis, kokia jėga. Štai kadrai — kalba Leonas Prūseika... Gyvas tarp gyvų. Nes nemari idėja padaro žmogų nemirtingą.

Pagerbdami Leoną Prūseiką, prisimename ir atiduodame pagarbą taip pat kitiems jo bendražygams, įžymiesiems Amerikos žmonėms, mūsų tautiečiams A. Bimbai, R. Mizarai, V. Andruliui, L. Jonikai, P. Ventai ir daugeliui kitų, atiduodame pagarbą Jums, tęsiantiems pradėtą žygi, visada esantiems su savo tauta, su jos pasirinktu socialistiniu gyvenimu.

Nemanykite, kad L. Prūseiką paminėjo tik jo kraštiečiai — vilkaviškiečiai. Paminėjo visa Lietuva. Platūs B. Raguočio, V. Kazakevičiaus straipsniai apie L. Prūseiką išspausdinti „Tiesoje“, „Pergalės“ ir „Kultūros barų“ žurnaluose, apie jubiliejaus renginius informavo ELTA, Lietuvos televizija, „Gimtasias kraštas“.

Zinau, paskutinius sunkios ligos metus L. Prūseika praleido savo artimų bičiulių, Jūsų, Stasy ir Ana, svetinguose namuose.

Aš čia matau prasmingą sutapimą — Jūs tarsi perimate iš L. Prūseikos rankų degantį žmonių tiesos deglį ir nešate tolyn.

Pažangieji Amerikos lietuviai, Jūs, kaip gražiai palygino B. Raguotis, esate tiltas, sujungęs tų

Lietuva brangi

Ne viena motina vietoj lopšinėse dainuoja „Lietuva brangi, mano tėvynė“...

Daug kur Lietuvoje įvyko Jono Mačiulio-Maironio gimimo 125-ųjų metų jubiliejiniai renginiai: Vilniuje, Kaune, Panevėžyje, kituose miestuose. Tačiau pradžia jiems davė Maironio gimtinė.

Sunku pasakyti, kada Raseinių žemė matė tokių žmonių susiejimą. Regis, sugužėjo visa Lietuva. Čia jie susirinko ne tik pagerbti Lietuvos pranašo, bet ir suprasti, ką patys padarė Tėvynės labui.

Jubiliejinė šventė prasidėjo spalio 9 dieną Raseiniuose rajono liaudies meistrų paroda, kurios įvairaus žanro eksponatai buvo skirti Maironio kūrybai ir gyvenimui. Po to gausus švenčių dalyvių būrys pasklido po rajono kolūkius, mokyklas, gamyklas.

Kitądien svečiai pasuko į Betygalą. Aplankę poeto gentainio akademiko dailininko J. Kuzminskio memorialinį muziejų, važiavę į piliakalnį, kur palaidoti Maironio motina, tėvas ir seserys. Pagerbė tylos minute, padėjo gėlių ant kapo.

Betygaloje pradžios mokyklą baigė Maironis. Betygalos vidurinei mokyklai suteiktas Maironio vardas. Gražu buvo žiūrėti, kai Maironio kraštietis poetas J. Nekrošius ir LTSR švietimo ministras V. Spurga atidengė granito sienoje įmūrytą lentą su užrašu: „Raseinių rajono Betygalos Maironio vidurinė mokykla“. Salia užrašo iškalta poeto atvaizdas.

Svečius pasitiko gražiai raseiniškių sutvarkyta poeto gimtinė Pasandravys. Suremontuotas vieningas sodyboje išlikęs pastatas — pavalkinė-svirnas, didžiulis, kelių vyrų vos apkabinamas šulinių rentinys su aukštai iškilusia svirtimi, medžiu kvepiantys naujutėliai liepteliai per Luknės ir Sandravos upelius, naujutėliai ažuolinis rentinys prie Maironio šaltinėlio. Šių upelių santakoje išklotas apie pusantro kilometro takas.

Pasandravyje minėjimą pradėdama Raseinių vykdomojo komiteto pirmininkė Rožė Nagienė šį

taką pavadino simboliniu taku — tai mažas takelis, išvedęs Poetą į platų kūrybinį gyvenimo kelią.

Publikai stovint, jungtinis choras dainavo J. Naujalo dainą Maironio posmais „Lietuva brangi, mano tėvynė“.

Apie Maironio kūrybą kalbėjo LTSR rašytojų sąjungos pirmininkas A. Maldonis, profesorė V. Zaborškaitė, ukrainiečių poetas D. Ceredničėnka deklamavo Maironio eiles, apsidžiaugę galėjęs čia pasodinti savo ažuolą. Jis papasakėjo, kad spalio 27 d. ir Kijevo T. Ševčenkos universitetas suruos Maironio jubiliejinį minėjimą.

Maironio kūrybą skaitė: LTSR liaudies artistė R. Staliliūnaitė, aktorius P. Venclova, ariogališkis moksleivis Z. Janušaitis.

Iškilmų svečiai pajudėjo prie takelio, kurį poetas A. Maldonis pavadino Maironio taku, ir pirmas pasodino ažuoliuką. Juo pasėkė kiti: poetas Just. Marcinkevičius, kompozitorius profesorius K. Kaveckas, akademikas skulptorius G. Jokūbonis. Taip prie Maironio taką atsirado 125-ųjų ažuolų alėja.

Grįžtant R. Nagienė, aprodžiui Raseinių miesto naują mikrorajoną ir parodžiusi vieną gatvę, pasakė: „Šią gatvę pavadinsime Maironio gatve“.

— Šitokia gražia, kuklią ir didingą šventę gali suruošti žmonės, labai mylintys Maironį. Aš, tos šventės įkvėptas, parašiau mšuriam chorui dainą „Neužmirštuolė gelė“.

„Man tinka tas žiedas, kurs žydi bliviai

Ir auga netoli vandens“.

Taip Maironis rašė savo jaunystės metais; jam neužmirštuolė buvo viena iš gražiausių gėlių, — pasakė kompozitorius Konradas Kaveckas.

Sofija Stanevičiūtė

Kai žmogus stengiasi būti nuoširdus, jis jau nebenuoširdus.

V. Kubajėvas

Nelaimė parodys, ar turi draugą, ar tik jo vardą.

K. Ušinskis

Dailininko Vaclovo Zigmanto [Siauliai] lino raižinys.

mūsų tautos krantus, abi jos dalis, kamieną ir šakas — gimtąjį kraštą Lietuvą su užsienio lietuviomis. Ta jungtis neišardoma.

Mes visada su Jumis. Sveikatos, tvirtybės, energijos. Geriausi linkėjimai kitiems draugams ir, žinoma, mielajai Anai.

Jūsų
Algis Kusta

PATARLES

Darbas žmogų gražina, tinginystė suodina.

Kai būni vienas — galvok apie savo nuodėmes, kai būni draugijoje — užmiršk kitų nuodėmes.

Nesakyk viso to, ką žinai, bet žinok visada, ką sakai.

1987 m. gruodžio 24 d.

Naujametiniai sveikinimai iš Lietuvos

MIELIEMS BIČIULIAMS

UŽ TAIKIĄ ATEITĮ

Siūsdamas tradicinius naujametinius sveikinimus savo mieliems bičiuliams — pažangiems tautiečiams Amerikoje, noriu pabrėžti savo patį didžiausią troškimą ir perduoti patį nuoširdžiausią linkėjimą: tegul ir 1988 metais mus lanko vis nauji ir nauji „Vilnius“ bei „Laisvės“ numeriai. Kaip besikeistų mūsų visų gyvenimas, kokias pataisas jame bedarytų tautų, sąjūdžių ir atskirų žmonių likimai, visuomet pasilieka graži teisybė: Lietuvos patriotų gili meilė savo pažangiems tautiečiams, tvirta ištikimybė jų darbų ir idėjų atminimui, bendri humaniškieji lietuvių ten ir čia interesai. Kiekvieno naujo „Vilnius“ ir „Laisvės“ numerio pasirodymas dabartinėmis Amerikos lietuvių gyvenimo sąlygomis yra didžioji pagarba vertas įvykis, tad kuo daugiau bus jų įvykių, tuo mažesni liks 1988-ieji metai.

Vytautas Kazakevičius

DIDŽIAI GERBIAMI
REDAKCIJOS BENDRADARbiai
IR „VILNIUS“ SKAITytojai!

Sirdingai sveikinu Jus Naujųjų 1988-ųjų metų proga. Linkiu Jums sėkmės kovoje už taiką pasaulyje, nusiginklavimą, socialinę pažangą ir bendradarbiavimą tarp tautų ir valstybių.

Telydi Jus Naujuose metuose tvirta sveikata ir asmeniška laimė.

P. Petronis

„VILNIUS“ REDAKTORIAI,
PLATINTOJAI, RĖMĖJAI,
SKAITytojai, VISI
PAŽANGIEČIAI!

Sventiškai nusiteikę žmonės patinka Naujuosius metus. Visuomet įsitikinę, kad naujieji būtinai bus geresni, laimingesni. Tačiau toks šiemetinis mūsų optimizmas turi realų pagrindą. Tarybų šaly, mano gimtojoje Lietuvoje, persitvarkymo ir viešumo pasekoje vyksta didžiuliai ir svarbūs pasikeitimai. Tarptautiniu mastu didelę jėgą įgavo naujas politinis masėjimas. Žmogaus svajonių įgyvendinimas darosi vis labiau realistiškas.

Mes, žurnalistai, kur begyvenume — Lietuvoje ar Amerikoje, savo rankose neturime ginklų. Tačiau mūsų žinioje yra jėga, kuri formuoja žmonių sąmonę ir kuri gali sulaukyti piktą ranką, turinčią ginklą. Tarybų Lietuvos žurnalistai ir 1988 metais aktyviai dirbs tarptautinio bendradarbiavimo, pasaulio tautų suartėjimo labui.

Mes, brangūs „Laisvės“ ir „Vilnius“ redaktoriai ir leidėjai, visi pažangūs Amerikos lietuviai, tiesiam Jums savo ranką, linkime laimingų ir ilgų gyvenimo metų. Tegul 1988-ieji bus mūsų ir visos žmonijos gražiausių vilčių išsipildymo metais.

Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos
valdybos pirmininkas
Albertas Laurinčiukas

BRANGŪS VILNIEČIAI!

Nuoširdžiausi sveikinimai Naujųjų metų proga! Jau daug metų bendradarbiauju Jūsų laikraštyje ir esu dėkingas už tokią galimybę. Klasinio solidarumo jausmas ir pasigėrėjimas Jūsų darbu, kova lieka gyvu įkvėpimo šaltiniu ir ateičiai bendradarbiavimo viltimi. Ištvėrimas, sveikatos nelengvame darbininkiškos spaudos kelyje!

Vilnius, 1987 m. gruodžio 24 d.

Noriu, kad mano naujametinio sveikinimo ir linkėjimų žodžiai pasiektų visus tautiečius, su kuriais daug metų sieja ne tik gera pažintis, bet ir nuoširdi bičiulystė. Nuoširdžiai trokštu, kad 1988-ieji Jums ir Jūsų artimiesiems būtų geri, šviesūs metai. Kad ištikima būtų sveikata. Kad virš visų mūsų namų būtų taikus dangus.

Kai šie žodžiai pasieks Jus, gal pasaulis jau galės lengviau atsikvėpti: žengiamas pirmas žingsnis į branduolinės mirties likvidavimą. Tegul pirmas — bet ne paskutinis! Vadinasi, milijonų žmonių atkakli kova už taiką, prieš karo grėsmę yra ne veltui, ji jau atneša laukiamų vaisių. Galgi tikrai įsikūnys didžioji žmonijos svajonė — pasaulis į XXI amžių galės įžengti be slegiančios baisaus ginklo naštos, be susinaikinimo pavojaus. Siekime šito.

Vacys Reimeris
Poetas, Lietuvos taikos gynimo
komiteto pirmininkas

SVEIKINAME!

„Vilnis“, gavusi pradžią 1920-aisiais, štai jau ritasi į 1988-uosius. Garbingas, pagarbos ir pasididžiavimo vertas laikraščio kelias. Linkime „Vilniai“ ir toliau ištvėrimai eiti tuo keliu. Geriausi naujametiniai sveikinimai laikraščio vadovybei, visiems bendradarbiams, rėmėjams ir skaitytojams!

„Gimtasis kraštas“

IŠ VISOS ŠIRDIES — LIETUVIŲ
LIAUDIES LAIKRAŠČIUI
ČIKAGOJE „VILNIAI“.

Būkite pasveikinti ir įsivaizduokite: ant stalo papuošta stovi žalia eglutė iš gražiausios Lietuvoje Labanoro girios. Papuošta spalvotais naujametinėmis žaisliukais.

Vilnis — tas poetiškas žodis, mums asocijuojasi su Lietuvos sostine Vilniumi, skambia upele Gedimino papėdėje — Vilnele, su Jūsų kova už teisybę.

Su Naujaisiais — 1988-aisiais! Sveikatos ir kūrybinių galių!

Leonardas Grudziuskas

„LAISVĖS“ ir „VILNIUS“
KOLEKTYVAMS

Didžiojo Spalio idėjų šviesa pasiekė ir Jungtinių Amerikos Valstijų darbo žmones. Idėjas apie teisingesnę visuomeninę santvarką, apie taiką pasaulyje, apie rasiinę lygybę Amerikoje skleidė Antanas Bimba, Rojus Mizara, Vincas Andriulis, Leonas Prūseika.

Iš Tarybų Lietuvos sostinės Vilniaus siunčiu „Laisvės“ ir „Vilnius“ žmonėms linkėjimus tęsti savo pirmtakų darbą ir naujaisiais 1988 metais.

Visiems stiprios sveikatos ir geros kloties gyvenime.

Prof. Romas Sarmaitis

Brangus drauge ir žemietis
S. J. JOKUBKA!

Sveikinu Jus ir visus Jūsų artimuosius su Naujaisiais 1988 metais.

Nuoširdžiai dėkoju už „Vilni“, kurią pastoviai gaunu, skaitau, džiaugiuosi šviesia Jūsų veikla, tikėjimu laiminga ateitimi, meile darbo žmonėms. Ačiū!

Iš visos širdies linkiu laimės, gerovės, didelės sėkmės Jūsų tau-

riame darbe, ilgų ir saulėtų gyvenimo metų.

Pats aš senstu stiprokai, darbinumas sumažėjęs, bet dar krutu. Būda tiktai, kad atitrūkiau nuo Jūsų ir Jūsų veiklos, nuo daugelio gražių žmonių ir jų darbų. Palengva ruošiu naują knygą apie įžymius mūsų rašytojus ir ne rašytojus, kurie buvo man labai geri gyvenime, o dabar visi jau išėję. Dirbu dar ir kitus darbus. Niekur nebekeliauju. Gana.

Stipriai apkabinus Jus, brangus Žmogau, būkite visada toks, kokį pažįstu, gerbiu, myliu.

Jūsų

Juozas Baltušis

Trumpai

— Public Citizen organizacija sušė, jog atominėms elektrinėms eiliniai elektros vartotojai už elektros kasetą moka \$23 milijonų daugiau negu pramonės įmonės.

— Kanados vyriausybė Nikaragvoje atidarė skyrių, kuris padės kanadiečiams Nikaragvoje vystyti ekonomikos ir technologijos programas.

— Liberijos finansų ministras John Bestman praneša, nors jau beveik visa šalies ekonomika amerikietišku monopolijų rankos, atvyks dar grupė amerikiečių ekonomistų baigti paimti į savo rankas visą Liberijos ekonomiką.

SVEIKINIMAS

Švenčių ir Naujųjų Metų proga

Sveikinu visus „Vilnius“ darbuotojus, skaitytojus ir rėmėjus; gimines, draugus, gyvenančius čia Jungtinėse Valstijose, Kanadoje ir Tarybų Lietuvoje, linkėdamas taikos pasaulyje ir laimingų 1988 metų.

WALTERIS DORINAS
4820—62nd St., No.
San Diego, Cal. 92115
Phone: 1—714—583-2861

SVEIKINAME

Su Naujaisiais Metais visus Klubo narius, rėmėjus, draugus kurių pastangomis Klubas gyvuoja

Linkime geros sveikatos, laimės, sėkmės. Lai Naujieji metai neša tautų draugystę ir pasaulinę taiką.

VALDYBA ir NARIAI
LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
St. Petersburg, Fla.

NAUJŲJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visus „Vilnius“ darbuotojus, skaitytojus, mūsų draugus ir drauges Amerikoje, Tarybų Lietuvoje brolius ir seseris. Linkime visiems ir visoms geros sveikatos ir ištvėrimės užsibrėžtuose darbuose.

LAI BŪNA TAIKA ŽMONIŲ-TAUTŲ DARBUOSE.

ANTOINETTE ir PRANAS VAITKAI

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

Sveikinu „Vilnius“ personalą, visus gimines, draugus ir kaimynus, gimines Amerikoje ir Lietuvoje.

ANELE DOCKUS
Cicero, Ill.

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ

bičiuliams, draugams ir giminėms, gyvenantiems čia JAV, Lietuvoje, Lotynų Amerikoje ir kitur, linkime laimingų Naujųjų Metų, 1988 m. tebūna taikos ir tautų draugystės metai, sėkmingi visiems apšveninėjame bei visuomeniniame gyvenime.

STANLEY J. ir ANNA JOKUBKA

Sausyje prieš 100 metų

SAUSIO 1 D. PRIEŠ 100 M.

Plungės rajone, Gečaičiuose, 1888 m. gimė ADOMAS MIKA.

Mokydamasis Kalvarijoje, pasikui Sedos dviklasėje, Adomas Mika pamėgo knygas, mokslą, įsitraukė į kovą prieš carizmą. Prasidėjęs 1905—1907 metų revoliucijai, jo žodis skambėjo darbo žmonių susirinkimuose ir mitinguose. Jo feljtonus ir korespondencijas spausdino „Darbininkų balsas“, „Naujoji gadynė“, kiti to meto pažangūs leidiniai. Už dalyvavimą revoliucinėje kovoje Adomas Mika buvo kalinamas, tačiau, išėjęs į laisvę, toliau tęsė savo veiklą. Jo iniciatyva 1912 m. Žemaičių Kalvarijoje buvo įkurtas kultūros klubas „Artojas“.

Okupavus Lietuvą kaizerinei Vokietijai, suaktyvėjęs kovai ne tik prieš okupantus, bet ir prieš savus išnaudotojus, Adomas Mika tapo kairiųjų socialdemokratų jaunimo organizacijų kūrėju. Jis skatino jaunimą mokytis, gilintis į mokslo paslaptis, rūpinosi mokytojų kadru rengimu. Per besimokančius mokytojų kursuose Vilniuje Adomas Mika užmezgė ryšius su Pranu Eidukevičiumi, kitais revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyviais. Daug sumanumo okupacijos metais jis parodė, sukurdamas pažangaus jaunimo kuopeles Sedoje, Ylakiuose, Alsėdžiuose ir kitose Žemaitijos vietovėse.

Pažangi Adomo Mikos veikla nepatiko kaizerininkams. Nenorėdamas pakliūti į jų rankas, išvyko į Vilnių ir dirbo LSDP laikraštyje „Darbo balsas“, lankė mokytojų kursus.

Pasukęs kartu su revoliuciniais socialdemokratais, Adomas Mika dalyvavo 1918 metų rugpjūčio 14 dieną Vilniuje įvykusiame nelegaliame socialdemokratų pasitarime kaip Žemaitijos atstovas. Jis buvo Lietuvos Komunistų partijos pirmojo suvažiavimo delegatas.

Vėlesniais metais Adomas Mika mokytojavo Šernelėje ir pavertė ją tikru kultūros židiniu.

Adomo Mikos populiarumas tarp apylinkės gyventojų, jo anti-religinės pažiūros nepatiko klerikalams ir vietinei valdžiai, todėl 1925 m. iš mokytojo pareigų jis buvo atleistas. Netekęs darbo, bandė ūkininkauti, bet trūko patyrimo ir sveikatos, todėl susirado tarnybą kooperatyve. Nepakankamas jo politinis išsilavinimas bei užsigrūdinimas, gyvenimas nuošaliame kaime, liga nutolino nuo ankstesnio dalyvavimo revoliuciniame judėjime. Tačiau Adomas Mika ir toliau liko ištikimas liaudžiai, rūpinosi kelti jos sąmoningumą, šviesti ją. Todėl ir toliau buvo sekamas ir kalinamas. Mirė Adomas Mika 1931 metų balandžio 23 dieną.

SAUSIO 5 D. PRIEŠ 100 M.

Kapsuko rajone valstiečių šeimoje gimė agronomas augalininkas ir bitininkas JONAS KRIŠČIŪNAS. Tai buvo didelis žemės ūkio specialistas, mokslininkas, pedagogas, karštas savo krašto patriotas. Mokėsi jis Marijampolės gimnazijoje, vėliau Peterburgo universitete. Grįžęs iš Rusijos dirbo pedagoginį darbą Šiauliuose ir Dotnuvoje. Žemės ūkio akademijoje skaitė žemdirbystės, bitininkystės ir meteorologijos paskaitas. Buvo išvykęs į Čekoslovakiją, kur domėjosi selekcininkyste. Čia gautas žinias panaudojo ir Lietuvoje: steigė bandymų ir selekcijos stotis, sukūrė „Cukrinių runkelių augintojų draugiją“.

Pokario metais Jonas Kriščiūnas padėjo atkurti Lietuvos žemės ūkio akademiją, kurį laiką buvo

jos rektorius, prorektorius, augalininkystės ir žemdirbystės katedros vedėjas, 1940-aisiais metais jis tapo profesoriumi, buvo Tarybų Lietuvos ir Visasąjunginės Lenino žemės ūkio akademijos akademikas.

Jonas Kriščiūnas labiausiai nusipelnė bitininkystėje: buvo vienas iš Lietuvos bitininkų draugijos organizatorių, įkūrė bitininkystės kursą, kuriuose kasmet apmokydavo apie 60 bitininkų. Jonas Kriščiūnas parašė daugiau kaip 50 brošiūrų, knygų bei vadovėlių ir paskelbė apie tūkstantį straipsnių įvairiais žemės ūkio gamybos klausimais. Stambiausi jo veikalai — „Augalininkystė“ ir „Bitininkystė“.

Mirė Jonas Kriščiūnas 1973 metais.

SAUSIO 10 D. PRIEŠ 110 M.

Gimė lietuvių pedagogas IGNAS PROTAS. Savo mokiniams jis skiepijo ateistines pažiūras, ugdė jų pažangią pasaulėžiūrą. Jo mokinio Biržų pradinėje mokykloje buvo Julius Janonis. Būsimąjį proletarinio poeto tėvus mokytojas ragino leisti sūnų toliau mokytis.

Ignas Protas mokytojavo įvairiose Lietuvos vietovėse, o 1929 metais iš mokytojo pareigų buvo atleistas. Vėliau, gyvendamas Kaune, dalyvavo laisvamanių etinės kultūros draugijos veikloje, buvo laikraščio „Laisvoji mintis“ administratorius. Mirė Ignas Protas 1963 metais Kaune.

SAUSIO 12 D. PRIEŠ 75 M.

Gimė lietuvių literatūros tyrinėtojas ir didelis eruditas, filologijos mokslų daktaras, profesorius JURGIS LEBEDYS. 1937 metais baigęs Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą, jis mokytojavo Utenos ir Skuodo gimnazijose, Panevėžio mokytojų seminarijoje. Vėliau, jau po karo, dirbo Lietuvių literatūros institute, o nuo 1946-ųjų metų Vilniaus universitete. Savo daktaro disertacijoje „Mikalojus Daukša“ mokslininkas giliai išnagrinėjo vieno iš lietuvių raštijos pradininkų gyvenimą ir veiklą, plačiai nušvietė ekonominę bei kultūrinę XVI amžiaus Lietuvos gyvenimą. Jurgis Lebedys — senosios lietuvių literatūros žinovas — yra parašęs monografijų apie senosios lietuvių raštijos paminklus ir jos atstovus. Jo moksliniai darbai pasižymi visapusišku ir giliu tiriamos epochos pažinimu, gilia analize.

Mirė Jurgis Lebedys 1970 metais.

SAUSIO 14 D. PRIEŠ 140 M.

Gimė FILIPAS FORTUNATOVAS — žymus rusų kalbininkas. Gimė Vologdoje gimnazijos mokytojos šeimoje. Baigęs gimnaziją, studijavo Maskvos universitete, vėliau tobulinosi Berlyne, Karaliaučiuje, Paryžiuje, Londone, kituose Vakarų Europos miestuose.

Mokslininkas nagrinėjo slavų kalbos istorinės gramatikos klausimus. Įdomu tai, kad jis labai domėjosi ir lietuvių kalba. Buvo atvykęs į Lietuvą tirti jos tarmių. Vėliau kartu su kalbininku Mileriu Maskvos universiteto darbuose išleido surinktas lietuvių liaudies dainas, taip pat trumpą Liudvinavo apylinkių šnektos aprašą. Ir kitose savo studijose kalbininkas naudojo lietuvių kalbos pavyzdžius. Jis artimai draugavo su Maskvos universitete studijavusiais lietuviais. Iš Filipo Fortunatovo mokėsi žymieji mūsų kalbininkai Jonas Jablonskis, Kazimieras Būga ir kiti.

Panevėžio rajono Ąriškių kolūkio gyvenvietė.

A. Baranausko nuotr.

MIRĖ ALBERTINA JAKIENĖ

Albertina Jakienė

Po sunkios ir ilgios ligos, gruodžio 14 d. mirė Čikagos pažangių lietuvių visuomeninio judėjimo veteranė Albertina Jakienė, sulaukusi 93 metų. Mirė pasikamavus šešis mėnesius senų žmonių priežiūros namuose (nursing home), glubojama jos buvusios ilgametės draugės Žilinskienės sūnaus Juliaus ir nuo 1914 metų draugės Elenos Trusk bei jos duktės Aldonos Zekas.

Ž.

VYKS PASISILDYTI KALIFORNIJON

Teko nugirsti, kad daugeliui žinoma jaunosios kartos pažangietė Jessie Vesely ruošiasi pabėgti nuo žiemos į Kaliforniją pasišildyti savaitę kitą, o gal ir ilgiau.

Kalifornijoje ji turi nemažą pažįstamų. Prieš kurį laiką, kai jos vyras dar buvo gyvas, jiedu tūlą laiką yra gyvenę tenai. Dabar, kai nuvyksta paatostogauti, visuomet aplanko daugeliui plačiai žinomą K. Karosienę ir kitus laikraščio "Vilnius" skaitytojus.

Linkiu jai geriausios sėkmės ir pailsėjusiai sugrįžti Čikagon.

J. U.

SAUNI BUVO POPIETE

Kaip žinia, LDS Monarchs kuopa gruodžio 13 d. buvo surengusi savo nariams bei bičiuliams vadi-

namą Christmas party popietę su pasivažišimu už pietų stalų restorane.

Popietėje dalyvavo beveik 40 asmenų. Tarp retesnių svečių matėsi iš toliau atvykę Aldona ir Frank Olsonai. Džiugu buvo matyti F. Olsoną po sunkios operacijos visiškai pasveikusį. Malonu buvo šnektelti ir su daugiau kai kuriais svečiais ir pačiais monarchais.

Popietėje tvarkdariovo Anne Krisiken, V. Jankel ir Jessie Vesely.

Julius

LAIŠKAI IR PARAMA

Gerbiamieji:

Čia už Valio Bunkaus prenumeratą į Lietuvą siunčiu \$20 ir \$5 auką. Aš turiu jo du adresus. Patikrinkite, kuriuo adresu laikraštis jam siuntinėjamas, ir atnaujinkite. Be to, atnaujinkite Jonui Daubai prenumeratą į Lietuvą. Už abu pasiunčiu \$45.

Draugas Antanas Litvinas rašo, kad mano prenumeratos į Lietuvą pasibaigė. Turiu pasakyti, kad neturiu nė vienos prenumeratos į Lietuvą, jas sustabdžiau prieš trejus metus.

Linksmų Naujų metų jums vilniečiai!

Julia Andriulienė

Saint Petersburg, Fl.

Gerb. Administracija:

Pasiunčiu \$20 Money Order. Tai bus prenumeratos atnaujinimas ir auka. Linkiu visiems geriausios sėkmės ir linksmų Naujų metų.

John Kulbokas
Milwaukee, Wis.

Gerb. Jonai:

Pasiunčiu \$35 vertės čekį. Tai bus už Onos Cepulienės ir mano prenumeratų atnaujinimą, ir \$5 auka.

Nellie Ventienė
Richmond Hill, N. Y.

Adm. Julius Urbikas

Tarp draugų ieškok tu, kurie daugiau už tave išmano.

R. Šumanas

HOT SPRINGS, ARK.

MIRUS NELLIE CERE

... Reiškiamė gilią užuojautą velionės dukrai Minnie Yuden, anūkei Sharon Bammert, dukterėčioms Della Kent ir jos vyrui Dan, Nellie De Schaaf ir jos vyrui Louis, seseriai Lietuvoje Emilijai Grikienei ir jos šeimai, kitiems giminėms, draugams bei pažįstamiems.

ANTANETA BUTKIS

Vilnius, 1987 m. gruodžio 24 d.